АЛКОГОЛИЗМНІҢ, НАШАҚОРЛЫҚТЫҢ, УЫТҚОРЛЫҚТЫҢ ПАТОФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ

ОРЫНДАҒАН: АБДУМАЖИДОВА ФЕРУЗА

ҚАБЫЛДАҒАН: ТАБЫЛДИЕВА А.Е

ЖОСПАРЫ

- *Кіріспе*
- *Негізгі бөлім:*
  ЕСІРТКІ
  ІШІМДІК
  ТЕМЕКІ
  Патологиялық аспектілері
- *Қорытынды*
- *Пайдаланған әдебиеттер*

КІРІСПЕ

Адамның көңіл-күйіне әсер ететін заттарды жан-дүниеге белсенді заттар дейді. Оларға: психотроптық дәрілер, есірткі, темекі, ішімдік және уыттыларға әуестендіретін заттар жатады

Есірткі туралы жалпы мағлұматтар

- Грек тілінде “ ұйқы” мағынасын білдіреді.

“ Narke” сөзі ағылшын тілінде “Narkotik” деген сөзге айналған.

- Құрамында мастандыратын, ашуландыратын, тыныштандыратын, сергітетін заттар бар.
- Адамның орталық жүйке жүйесіне әсер етіп,рухани және физикалық тепе-теңдікті бұзады.
- Түрлері өте көп.

Есірткінің түрлері

Апиын

Морфин

Кокаин

Героин

Марихуанна

Апиын

Марихуана

Есірткі қолданудың себептері:

Білімсіздік;
Қызығу;
Ойын-сауық орындары;
Қысым;
Әуестік;
Мода;

Ішімдік туралы жалпы мағлұматтар

Ішімдік – “этил спирті” немесе “этанол” деп те аталады.

Әр түрлі жеміс- жидектерден, тұқымдардың ашытқысынан жасалады.

Этил спирті- мөлдір әрі түссіз болып келеді.
Ішімдіктің кейбіреулерінде спирттің мөлшері 40 % градусқа жетеді

ЕСІРТКІНІ ҚОЛДАНҒАНДА ПАЙДА БОЛҒАН БЕЛГІЛЕР

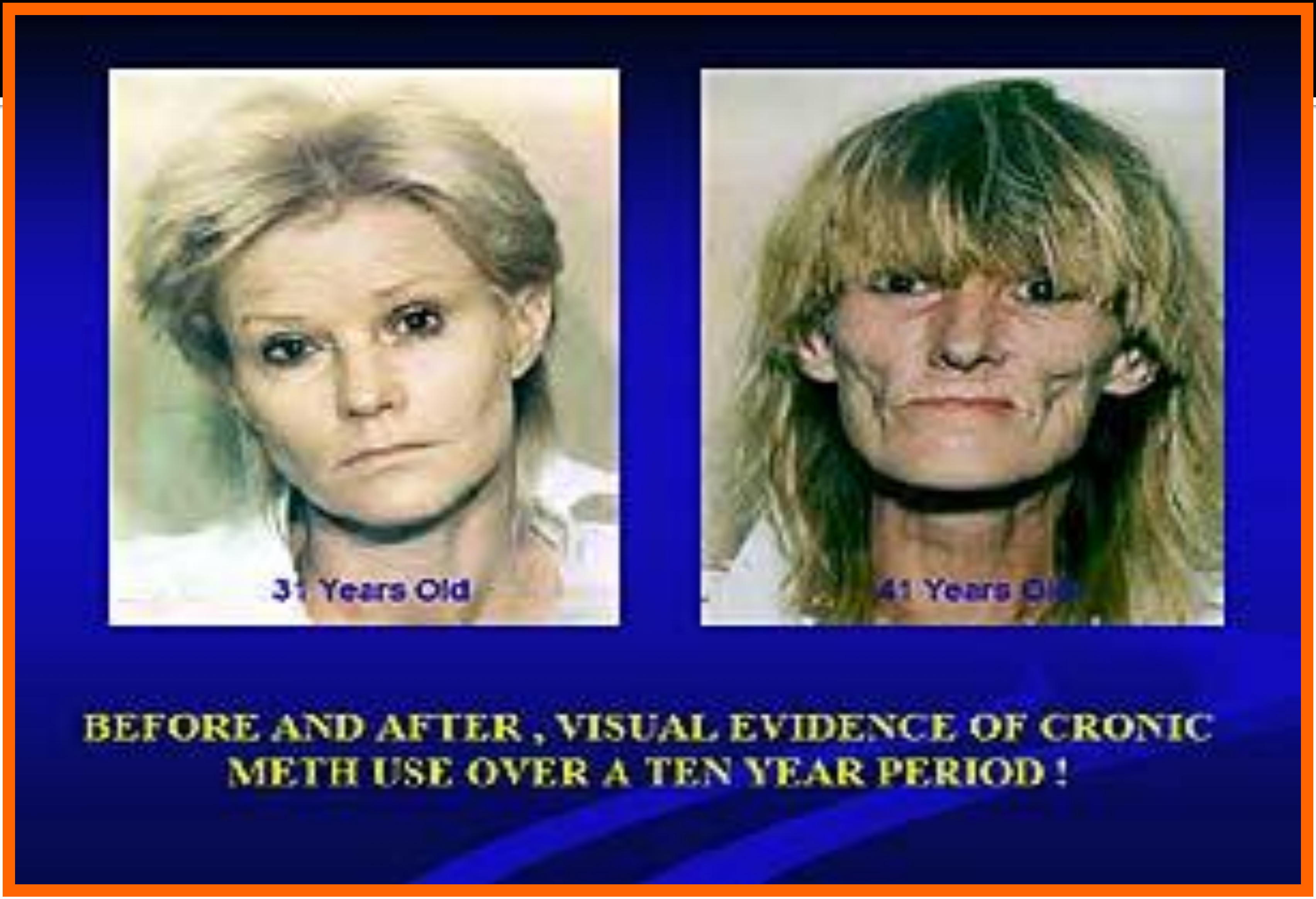
31 Years Old
41 Years Old
BEFORE AND AFTER , VISUAL EVIDENCE OF CRONIC
METH USE OVER A TEN YEAR PERIOD !

2005© "Faces of Meth"
1.5 Years

ЕСІРТКІНІ ПАЙДАЛАНУ ЖОЛДАРЫ

ЕСІРТКІ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТ

Есіртκі - табиғи гормондарды еліктіретін химикаттар. Есірткілердің әсеріне ағзаның жауап беру тәсілдерінің бірі - есірткі әсеріне қарсы әрекет ететін гормондарды бөлу. Мысалы, кокаин жүйке қызметін қоздырған кезде, ағза өзінің қызметін тежейтін гормондарды бөле бастайды. Есірткінің есеңгіртетін әсері аяқталғаннан кейін ағза біраз уақытқа дейін есірткі әсеріне қарсы гормондарды бөлуді тоқтатпайды. Ағза қызметін табиғи гормондардың әлсірету нәтижесінде адам тыныштандырғыш дәрі ішіп алған сияқты көрінеді. Егерде есірткі тыныштандыратын әсерлі болса, есірткі әрекеті аяқталғаннан адам өте сезімтал болады. Барлық есірткілер ауруды басатын әсерлі болғандықтан, есірткі қызметі аяқталғаннан соң адам ауруды тым сезгіш болады, мысалы, апиындар жөтел орталығын тұншықтырады, сондықтан есеңгіреу жағдайынан шыққан адам жөтел ұстамасына ұшырайды.

Героин өз атауын "батырлық" ("героический" сөзінен алынған) қасиеті үшін алды. Ғалымдар героин физикалық тәуелділікті туғызбайды деген қате пікірде болған. Уақыт өте келе есірткінің басқа түрлерін тұтынушыларға қарағанда, героинды қолданушыларда физикалық тәуелділік тез пайда болатындығы анықталды. Яғни, героин-есірткілердің ішіндегі ең қауіптісі. Оған деген тұрақты тәуелділік күнделікті қолданғанда 10 күн ішінде пайда болатындығы белгілі. Героиннің үлкен мөлшерін күре тамыр ішіне екkеннен кейін, нашақор 15-30 секунд бойы тәтті ләззат сезімінде болады, содан соң эйфориялық жағдайға түседі (яғни, себепсіз қайырымдылық, шектен асқан көңілді күй сезімдері), оған қоршағандар ең қайырымды адамдар ретінде көрінеді, нашақор барлық мұқтаж адамдарға көмектесуге дайын болады.

Даму сатылары:

БАСТАПҚЫ

ФИЗИКАЛЫҚ ТӘУЕЛДІЛІК

АҚЫРҒЫ

Бастапқы сатысы.

Жан-дүниге әсерлі затқа рухани әуестік
дамуымен және қайталап оны қабылдағанда көңіл-күйін шаттандыратын
оның бастапқы әсері азаюымен сипатталады.
Бұл сатысы 2-6 айға созылады.
Содан біртіндеп;
•неврастениялық және психастениялық
синдромдар дамиды;
•бұл заттарға рухани тәуелділік қалыптасады;
•бұл заттардың теріс әсерлеріне организмнің
бейімделуі болады;
•бұл заттарға организмнің
•төзімділігі көтеріледі

Физикалық тәуелділік сатысы.

Бұл кезде жан-дүниеге әсерлі заттың деңгейінде қанда болуына организм бейімделеді. Осы деңгейден оның мөлшері азайғанда немесе оны қабылдауды тоқтатқанда организмде
доғару синдромы дамиды.
Бұл кезде адамның көңіл-күйінде қобалжу,
қанағаттанбағандық, зарығу айналасындарға
өшігу сияқты организмнің жайсыздығы және
вегатативтік ұзылыстар байқалады.
Олардың бұлшықеттерінің ауруы, мезгіл-мезгіл
аяқтарының ісінуі, тәбетінің жоғарлауы, құсу, іштің өтуі, мұрынның бітелуі, асқазаны мен
ішектернің ауруы дамиды. Осыдан қосымша дерттер пайда болады.
Адамның мінез-құлығы
күрт өзгереді, ақыл-есі кеміп
науқас адм азғындайды. Ішкі ағзалар мен тіндердің қызметтері бұзылады

Ақырғы сатысы.

Жан-дүниеге әсер ететін зат немесе оның өнімдері ағзалар мен тіндерде, соның ішінде жүйке тінінде,
заттардың алмасуына
реттегіш ықпал етеді.
Организмнің төзімділігі төмендейді.
Бұл кезде:
•адамның бет әлпетә әжімдейді
•көптеген ішкі ағзалардың
• қызметтері бұзылады
•асқорыту қызметінің бұзылуына сәйкес тәбеттің болмауы
•тыныс алу жеткіліксіздігі
•бүйрек қызметінің жеткіліксіздігі
•бауырдың уытсыздандыру, бауырды май басу
•адамның ойлау қабілеті төмендеуі
•ми мен жүйкелердің бұзылыстары
•артериялық қан қысымының төмендеуі
•тамыр соғысының баяулауы
Ақыр соңы жүрек
қызметінің бұзылыстарының
әсерінен адам өлімге ұшырауы мүмкін

УЫТҚОРЛЫҚ

Уытқорлық(токсиманиялар)- есірткілердің қатарына жатпайтын (солардың ішінде дәрі-дәрмектер, ішімдіктер, никотин т.с.с.) уытты заттарды артық қабылдаудан дамитын дерт түрі.

Медициналық жағынан нашақорлық пен уытқорлық көпшілік жағдайларда бір-біріне сәйкес келетін түсінік. Олардың бір-біріне ауысуы мүмкін. Мысалыға: нашақор артынан уытты заттарға, уытқорлар артынан есіркілерге ауысуы мүмкін. Соған қарамай маскүнемдік медицинада бөлек ауру түрі ретінде қаралады.

Нашақорлық пен уытқорлықтың патогенезі

Есіткілер мен уыттардың құрамында және әсер ету жолдарында белгілі айырмашылықтар бар. Соған қарамастанолардың дерт туындату әсерлеріне, рухани және физикалық тәуелдіктер дамытуында біршама ортақ жалпы заңдылықтар болады. Бұл жалпы ортақ белгілеріне:

Жан-дүниеге әсер ететін заттарды қайталап қабылдауға деген деттік құштарлық болуы

Оларға организмнің төзімділігі қалыптасуы

Бұл заттарға рухани тәуелділік қалыптасуы

Оларға физикалық тәуелділік қалыптасуы- жатады

Уытқорлықтың негізгі түрлері

- транвилизаторлар
- психостимуляторлар
- антидепрессанттар
- ЛСД-25
- Ұйықтатын дәрілер

Ішімдік туралы жалпы мағлұматтар

- Ішімдік – “этил спирті” немесе “этанол” деп те аталады.
- Әр түрлі жеміс- жидектерден, тұқымдардың ашытқысынан жасалады.
- Этил спирті- мөлдір әрі түссіз болып келеді.
- Ішімдіктің кейбіреулерінде спирттің мөлшері 40 % градусқа жетеді.

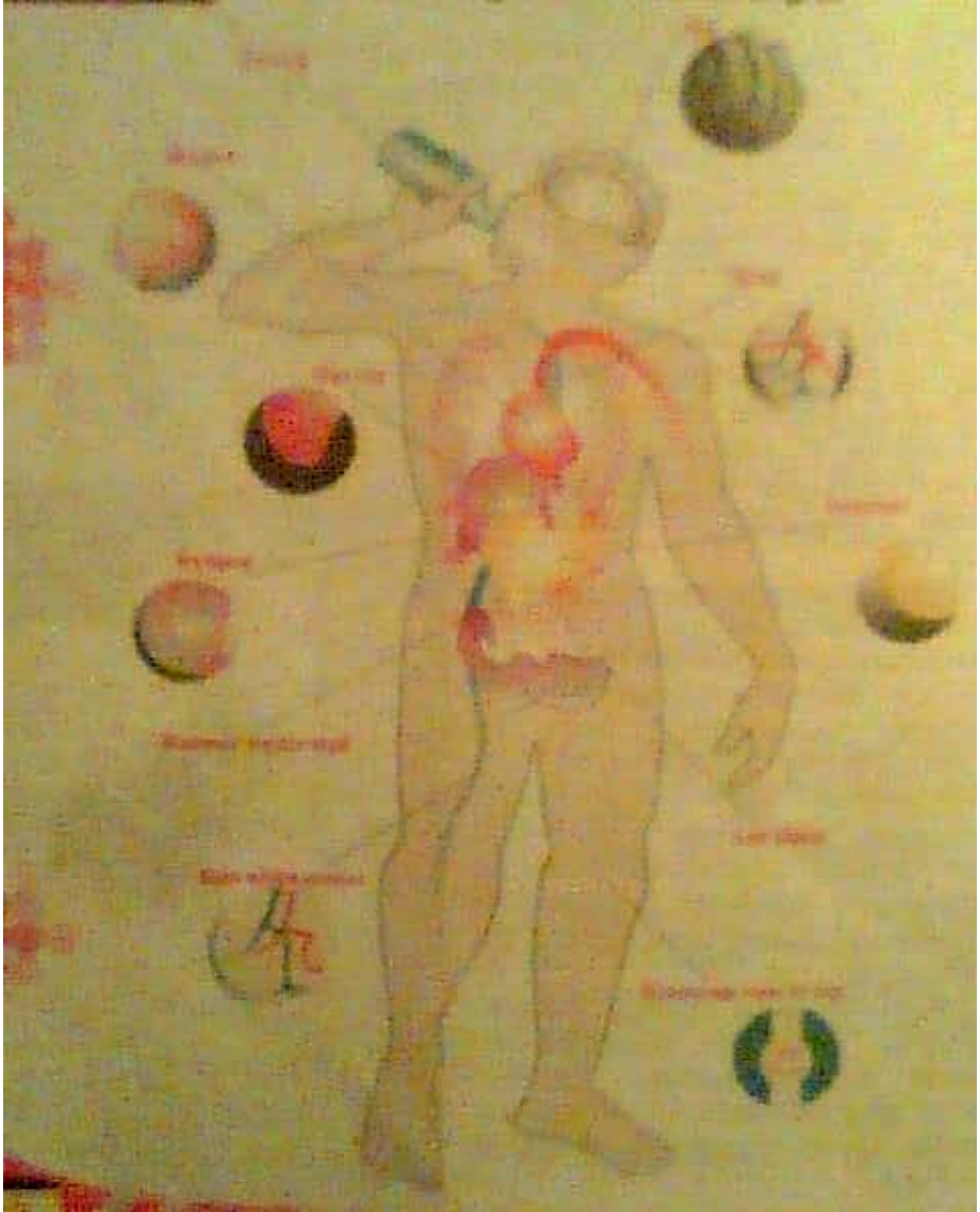

Ішімдіктің адам ағзасына келтіретін зияндары

Тамақ

Ми

Жүр
ек

Бау
ыр

Бүйрек

Аш ішек

Жыныс мүшелері

Буындар мен еттер

Асқазан

Қан айналымы

Бүйрек

Маскүнемдіктің даму сатылары

1ші сатысы.
1ден 4 жылға созылуы мүмкін.
Бұл кезде адам көп ішкенді көтере алады.
масаю кезінде істегендерін ұмыта бастайды
Артық ішкенін соң құспайды.
Ұдайы көп ішкісі кеп тұрады.
Ішпесе өздерін жайсыз сезінеді.

5-15жыл. Көп және күнделікті ішеді.
Сақтау қабілеті жоғалады.Ішпесе ой жұмысын атқара алмай қалады және есіл дертті ішімдікте көңіл-күйі басыңқы жұмысқа қабілеттлігі төмен болады.
Жүрек-қан тамырлар жүйесінің, бауырдың, ас қорыту жолдарының аурулары дамиды.

3ші сатысы.
5-10жыл ішінде ішімдікке төмендігі баяулайды.
Ауыр жан-дүниелік өзгерістер дамиды.
Қан қысымы төмендейді.
Жүйкесі толық тозған, эмоциясы жоғалған.
Ақыл есінен адасу елестер сонымен қоса қызғаныштыұ сандырақтар болады.

Ішімдіктің миға зияны

Ішімдіктің ақыры...

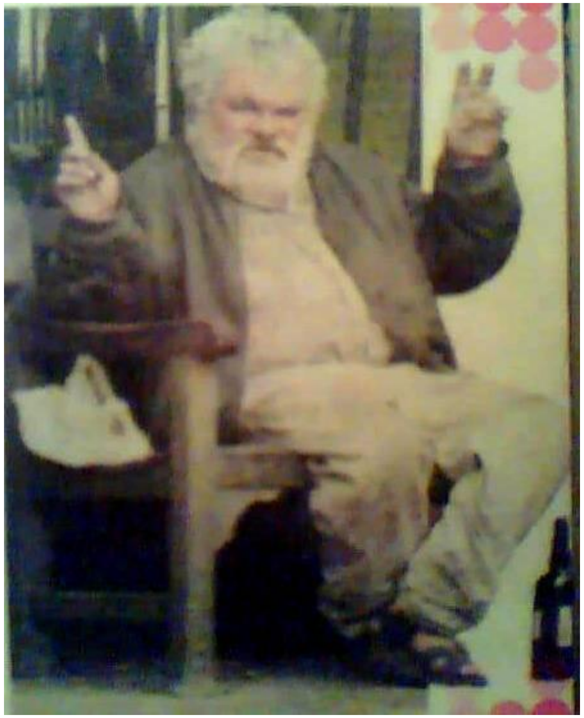

Қорытынды

Қорыта келгенде, адам организмі саулығын төмендетеді соған қоса адам өмірін қысқартады немесе толығымен жойып тастайды.

ПАЙДАЛЫНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1.www.google.kz

2.www.refarat.kz

3.Әділман Нұрмұхамбетұлы Алматы 2007жыл